

Jutranja izdaja.

458. številka.

V Ljubljani, v nedeljo, dne 18. decembra 1910.

Cena 4 vinarje.

Letnik XLIII.

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto K 12—
pol leta " 6—
četrt leta " 3—
na mesec " 1-10
Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5. (v prtiličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Pesamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka peti vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.
Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto K 18—
pol leta " 9—
četrt leta " 4-50
na mesec " 1-60
Za inozemstvo celo leto " 28—
Upravišтво: Knafljeva ulica 5, (spoda), dvorišče levo, telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzobjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Afera nepotrditve ljubljanskega župana Hribarja.

S. — Dunaj, 18. decembra. Današnji »Slavisches Tagblatt« se v uvodniku peča z afero poslanca Hribarja ter konstatira obsodbo, katero je izrekla večeraj zbornica nad vlado in kranjskim deželnim predsednikom baronom Schwarzen. List opozarja na dejstvo, da so krščanski socialisti in pa Nemci glasovali proti resolucijam Tresić-Pavičiča ter poudarja, da celo pri tej priliki niso mogli zatajiti svojega narodnega šovinizma.

Trgovinska pogodba med Srbijo in Avstrijo.

S. — Dunaj, 18. decembra. Vlada bo aktivirala, kakor se sedaj oficijalno razglašja, trgovinsko pogodbo med Srbijo in Avstrijo na podlagi pooblastilnega zakona, tako da bo ta pogodba stopila s 1. januarjem 1911 v veljavo.

Eksportni akademiki — doktorji.

G. — Dunaj, 18. decembra. Večraj dopoldne je bila posebna deputacija eksportnih akademikov pri nadvojvodi Leopoldu Salvatorju, kateremu je med drugim razložila, da je potrebno, da se eksportnim akademijam in njih slušateljem da tudi na zunanji značaj visokih šol, oziroma slušateljem doktorat trgovske vede. Nadvojvoda Salvator je deputaciji obljubil, da se bo za celo stvar interesiral in je v svojem govoru pripoznal, da je to v interesu razvoja avstrijske trgovine in da se bo tudi za to zanimal, da se ta zadeva prav kmalu reši.

Hrvaške opozicijske stranke.

T. — Zagreb, 18. decembra. Večraj se je vršila tukaj skupna konferenca med srbsko-hrvaško koalicijo, krščanskimi socialisti in Starčevićanci. V ponedeljek se bo to vprašanje definitivno rešilo in sicer neposredno pred zasedanjem hrvaškega sabora, ki se snide, kakor znano v torek.

Srbsko-hrvaška koalicija in priprave strank na Hrvaškem.

T. — Zagreb, 18. decembra. V ponedeljek zvečer se vrši plenarna konferenca srbsko-hrvaške koalicije, v kateri se bo določilo nadaljnje postopanje v hrvaškem saboru.

T. — Zagreb, 18. decembra. Socijalno-demokratska stranka pripravlja na dan, ko se skliče hrvaški sabor, veliko manifestacijo za uvedbo splošne in enake volilne pravice.

Avstrijsko društvo za boj proti raku.

S. — Dunaj, 18. decembra. Večraj popoldne se je tukaj ustanovilo avstrijsko društvo za boj proti raku pod predsedstvom barona Eiselsberga. V raznih provincijalnih mestih se ustanove podružnice tega društva, katerih zastopniki bodo obenem člani centralnega odbora. Na avstrijskem jugu so dosedaj člani tega odbora: sanitetni referent pri tržaškem namestništvu dr. Celebrini, dalje sanitetni referent dr. Giovanovich, v Ljubljani pa vladni svetnik dr. Zupanc. Od slovanskih članov tega društva je imenovati profesorja na češki univerzi v Pragi Ulava in znanega lvovskega kirurga Rudigiera.

Anglija in Nemčija.

M. — London, 18. decembra. Z ozirom na zadnji govor nemškega državnega tajnika Kiderlen-Wächterja se pojavljajo vesti, katere svetujejo, da naj bi se Nemčija in Anglija zblížale ter pričele misliti na restringiranje pomorskih vojnih pripravljaj in pomnoževanj.

Spor med Vatikanom in saškimi dvorom.

A. — Rim, 18. decembra. Vatikan je zavzel v znani aferi saškega princa, ki je kot duhovnik nastopil proti katoliški duhovščini, zelo ostro stališče. Pri saškem dvoru pa prevladuje mnenje, da tako ostra kritika ni bila umestna in da vsled tega namerava opustiti saški dvor vsak stik z Vatikanom. Vsled tega se je bati, da bo spor med saškimi dvorom in Vatikanom trajen.

Ponarejevalci dokumentov Vašič pred sodiščem.

T. — Belgrad, 18. decembra. Ob ravnanju proti ponarejevalcu dokumentov Vašiču je odredjena na 22. decembra.

T. — Belgrad, 18. decembra. Ker je obravnava proti falsifikatorju dokumentov Vašiču tajna, je zaprosilo avstrijsko poslanstvo v Belgradu sodišče za dovoljenje, da sme poslati k obravnavi svojega zaupnika.

Zarota proti sedanji turški vladi.

M. — Berlin, 18. decembra. »Lokalanzeiger« javlja iz Soluna, da se je tam ustanovil komite, katerega naloga je bila premestiti sedanjega odstavljene sultana Abdul-Hamida iz sedanjih zaporov v njegovi vili ter ga postaviti zopet na turški prestol. Vlada je pa o tej stvari bila pravočasno poučena ter je odredila najstrožje straže sultanove privatne vile.

Nov ruski poslanik v Parizu.

M. — Pariz, 18. decembra. Ruski poslanik Izvolskij, ki je došel v četrtek semkaj, je bil večeraj sprejet prvokrat od predsednika francoske republike Fallièresa. Med nagovori so se ponavljala zatrjevanja, ki naj bi utrdila najlojalnejše še za nadalje prijateljsko razmerje med Francijo in Rusijo.

Vihar v Canalu la Manche.

M. — London, 18. decembra. Večraj je razsajal v Canalu la Manche strahoviti vihar. Nemška ladja »Preussen« je bila težko poškodovana kopališča ob južni obali so močno poškodovana. Iz južne Anglije se br-

zjavlja, da je tam velika povodenj in da je morje izstopilo. Mnogo mest in vasi je v nevarnosti; voda še vedno narašča.

Automobilska nesreča.

S. — Neukirchen, 18. decembra. Kakor se je popoldne izkazalo, položaj pri ponesrečeni dunajski igralki Ferron vendar ni tako zelo nevaren, kakor se je popoldne o njem mislilo in se proti večeru položaj kot tak tudi izboljšal.

Morilec gospe Hoffmann prijet.

M. — Berlin, 18. decembra. Snoch ponoči se je policiji vendar posrečilo ujeti dolgo časa neznanega berlinskega morileca, ki je v zadnjem času umoril gospo Hoffmann, katere afera je vzbudila veliko senzacijo.

O delu za slovansko vzajemnost.

Te dni je imel v »Slovanskem društvu« v Petrogradu prof. J. P. Filevič govor o slovanskih stremljenjih. Rekel je med drugim:

»Kaj je s Slovani, ali imajo kake skupne interese, ali so v položaju, da tudi uveljavijo te skupne interese? Ta vprašanja se ne hote vsiljujejo človeku, ko razmotriva položaj slovanskih narodov.

Zgodovina slovanskih narodov je povest velikega trpljenja.

V prošlosti so Slovani veljali za suznje. Naši sosedi Nemci še sedaj zro prezirljivo na »manjvredno slovansko žensko raso, ki baje potrebuje za življenje vodstva moškega germanskega elementa.

Mnogi so prepričani, da se izkaže Rusija v neizogibni borbi z zapadno Evropo, ki jo je napovedoval že Darnilevskij, za kolosa na glinastih nogah.

Nemci delajo brez ceremonij na uničenje narodov slovanskih, Slovani pa se temu z uspehom ne morejo postaviti v bran, ker so med sabo needini.

Ko je leta 1907 nemški kancelar Bülow predložil parlamentu zakon o razlaščenju poljskih zemljišč na Poznanjskem na korist Nemcev, in ko je bil ta zakon tudi sprejet, se je polastilo Poljakov in vsega slovanskega veliko ogorčenje.

V tem razpoloženju so jeli Poljaki obračati oči na Rusijo ter naglašati potrebo tesne združitve slovanskih narodov.

Čeh dr. Kramář je vzel to stvar v svoje roke.

Takrat so se dr. Kramář, Hljevovickij in Hribar napotili v Petrograd, da bi izposlovali rusko-poljsko zblížanje.

Poljaki so na usta poslance Dmowskega izjavili, da spremene svoje stališče nasproti Rusiji in da so voljni brez pridržkov se sporazumeti s Rusi.

Na praškem slovanskem shodu se je položil temelj rusko-poljskemu zblížanju.

Na tem shodu se je zdelo, da ni mogoče dvomiti o odkritosrčnosti Poljakov.

V Pragi so Rusi iz carevine in iz Avstrije tvorili tako, kakor Poljaki, eno edinstveno delegacijo.

Tu se je tudi konstatiralo, da znači ojačenje Nemčije in poraz Rusije — smrt slovanstva.

Zblížanje slovanskih narodov bi se naj jelo izvajati v prvi vrsti na gospodarskem polju: snovati bi bilo treba slovanske banke, širiti sokolsko idejo ter delovati za čim najtesnejše stike med slovanskimi kulturnimi napravami.

Tako je nastal neoslavizem.

Pražkemu kongresu je sledil sofijski, ki pa ni imel več tistega občeslovanskega značaja, kakršnega je imel slovanski shod v Pragi.

Poljaki so zopet spremenili svoje mišljenje ter so odpovedali svojo udeležbo na slovanskem shodu v Sofiji.

Malo po malo je prišel na površje avstroslovizem.

Nesoglasja so se pojavila v samem ruskem taboru, Poljaki so nastopili proti Dmowskemu ter zavrgli ideje neoslavizma.

Meseca marca leta 1910. je Poljak Starzinski proglasil, da obstojita dva idejela slovanstva: — moskovsko slovanstvo — mrak in nasilstvo, zapadno slovanstvo — luč in svoboda.

Ako se vse to trezno preudari, se mora priti do zaključka, da grozi slovansku nevarnost ne od verskega razkola, marveč pred vsem od razkola idejnega.

Profesor Filevič je naprtil vso krivdo, da je zastalo delo glede zblížanja slovanskih narodov, naprednim svojim sorojakom in Poljakom.

Kdor pa objektivno motri položaj in kdor je poučen o vseh fazah slovanskega gibanja, ve, da pade dober del krivde glede tega, da so izostali plodovi novoslovanskega pokreta, prav na ruske slovnofile, ki se ne morejo ali nečejo prilagoditi novodobnim idejam, ki so gonilna moč novoslovanskega gibanja.

Somišljeniki profesorja Fileviča so tisti, ki so nasprotni vsakemu poštenemu sporazumu med Poljaki in Rusi, oni so glavni podporniki ruskega vladnega sistema, ki zre spasi Rusije v rusificiranju Poljakov v kraljestvu Poljskem.

Ako bi stranke desnice v Rusiji v eminentno občeslovanskem interesu vplivale na rusko vlado, da bi jela postopati nasproti Poljakom v resnici bratsko, bi bilo hipoma rešeno pereče vprašanje slovanske vzajemnosti.

Žal, da tega v bližnji bodočnosti še ni pričakovati.

Zato se tudi ni nadejati, da bi v doglednem času rodile sad novoslovanske ideje.

Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo

pridei danes ob 3. popoldne v gostilni gosp. Antona Steinerja na Opekarski cesti shod narodno-naprednih volilcev in volilk krakovsko-trnovskega okraja. — Na shodu govorita deželna poslanca dr. Ivan Tavčar in dr. Triller. — Volilci in volilke, vsi na shod!

Klerikalni narodnjaki.

O obravnavi, ki jo je imel v petek pred sodiščem v Kranju znani klerikalni veljak Tomaž Pavšlar, smo že poročali. Ta obravnava je bila zanimiva tudi za to, ker se je izkazalo, da ima ta klerikalni »narodnjak« — nemškega pravnega zastopnika v osebi odvetnika dr. Valentsehagga, ki je Pavšlarju tudi sestavil častno izjavo v blaženi nemščini. Dasi je bil dr. Valentsehagg v Kranju, vendar je prišel k razpravi Pavšlar sam, menda za to, da bi ne prišlo v javnost, kdo je njegov pravi zastopnik. Sicer pa je končno čisto vseeno, ako ima klerikalec za svoje pravnega zastopnika nemškega ali klerikalnega odvetnika, saj uradujejo nemško klerikalni odvetniki prav tako kakor nemški. V dokaz te svoje trditve navajamo dejstvo, da vloga pisarna dr. Schweizerja pri sodišču proti slovenskim strankam nemške vloge. Tako je te dni ta pisarna vložila proti kmetom v Gmeljnih nemški eksekutivni predlog. To so narodnjaki ti klerikaleci!

Obravnava Škerlj-Plut.

Včeraj dopoldne se je vršila pred civilnim sodiščem razprava na tožbo Slavoj Škerlja proti Milanu Plutu. Sodišče se je izreklo za nekompetentno, češ, da spada sporna stvar pred obrtno sodišče. Pravda se bo torej nadaljevala pred tem sodiščem.

Napredno politično in izobraževalno društvo za kolizejski okraj

pridei danes, dopoldne ob 10. pri »Novem svetu« javen shod, na katerem bodo govorili g. dr. Ivan Tavčar ter gg. profesor Reischer in Ad. Ribnikar. — Somišljeniki, pridite polnoštevilno na shod.

Zborovanje poštinih oficijantov.

Na Dunaju v hotelu »Post« se je vršil dne 13. decembra zvečer sijajen shod poštinih adjunktov, oficijantov in aspirantov, kateremu je prisostvovalo nad 500 udeležencev raznih poštinih organizacij in med njimi tudi zastopniki poštne uprave. Čeravno je bil omenjeni dan popoldne v parlamentu poslanca Pacherja nujni predlog glede odprave in prehoda te uradniške kategorije v stan deželno-knežinskih poštinih uradnikov enoglasno sprejet, vendarle se je shoda udele-

žilo tudi več poslancev raznih političnih strank in narodnosti, ki so se toplo zavzemali za upravičene zahteve zborovalcev. Drugi dan se je vršila na istem prostoru delegacijska konferenca, ki je trajala neprenehoma od 10. dopoldne do 7^{1/4} zvečer. Bilo je navzočih okrog 60 delegatov iz vseh delov monarhije. Tudi ljubljanci so bili zastopani po svojem odposlancu. Kar se tiče nujnega predloga poslanca Pacherja, bodi omenjeno, da se je ta po soglasnem sprejemu v zbornici, odkazal v nadaljnje obravnavanje odseku za državne nastavitve.

Tepena pevca pesmi »Die Wacht am Rhein«.

Iz Kamnika nam pišejo: Velika Nemca pred bogom in ljudmi sta finančni komisar Rischavy in davčni asistent Kracker. V svoje vsenemštvo sta tako zaverovana, da mislita, da smeta v Kamniku počenjati, kar se jima ljubi. Tako sta na primer ne davno tega ponoči junaško popevala po ulicah znano vsenemško pesem »Die Wacht am Rhein«. To je nekateri Slovence, ki so prišli mimo, tako razjarilo, da so jih javno oklofutali. Dasi sta bila ta junaka oklofutana in je bil eden izmed njih celo »Carniolec«, ki baje dá nekaj na osebno čast, vendar ni nobeden izmed njih tožil. Zakaj ne? Ali sta se gospoda morda zbal, da se bo pred sodiščem dognalo, da sta pela »Die Wacht am Rhein«? Kolikor vemo, je ta dogodek znan finančni oblasti, vendar pa le-ta mirno pusti oba imenovana uradnika v Kamniku, dasi sta postala tu zaradi te afere docela nemogoča.

Stavka v Št. Janžu končana.

Stavka v premogokopu v Št. Janžu na Dolenjskem je končana in sicer z zmago slovenskih delavcev. Premogokopna družba je namreč ugodila vsem itak skrajno skromnim zahtevam delavstva. Ves čas, dokler je trajala stavka, je bilo v Št. Janžu 14 orožnikov. Ker pa je vladal med stavkujočimi ves čas vzoren mir in red, niso imeli orožniki niti v enem slučaju prilike, da bi intervenirali. Kakor čujemo, je stavka povzročila premogokopni družbi okroglo 20.000 kron škode, ker je delo toliko in toliko dni počivalo.

Odprte prodajalne.

Urarske in optične prodajalne bodo danes dopoldne in popoldne odprte in sicer z ozirom na božične praznike.

»Znamenje časa«.

Pod tem naslovom je pisal »Slovenec« nedavno tega uvodnik, v katerem se bridko in pikro pritožuje ter prelija krokodilske solze, da vrhovni poglavar katoliške cerkve v Rimu nima več one moči in veljave,

kakor jo je imel v starodavnih časih, vsled katere »čudne« moči je vrhovni vladika vseh katolikov po svoji neizpremenljivi volji na prestole postavljaj, ali tudi odstavljaj neljube in nepokorne posvetne vladarje, cesarje in kralje! Sedaj pa toži cerkveni škofov »instrument«, da se na papeževo pritožbo radi sovražnega govora od strani rimskega župana Nathana (Zida) na prvih mestih katoliških vladarjev — niti ne odgovarja! Grof Aehrenthal je dobil radi tega od ljubljanskega škofovega glasila »baje« neizrekljivo »dolg nos« — in čuje se, da ga je to tako užalilo, da je hodil nekaj časa po samotnih ulicah državne stolice — zatopljen v samomorilne misli! — Ali šalo na stran! Mi imamo v mislih drugo »znamenje časa« — namreč naredbo papeževega »Motu proprio«, vsled katerega je vsem katoliškim duhovnim pastirjem, stoječim v dejanski službi strogo prepovedano pečati se z gospodarskimi podvzetji sploh in dejansko se udeleževati takih društev in organizacij, ki imajo opraviti z denarnimi sredstvi! Radovedni smo, kaj bo ukrenil škof Bonaventura radi onih duhovnikov, ki stoje na čelu ali pa so člani raznih denarnih podjetij? — Želeti je, naj bi se oglašil v našem listu kak strokovnjak o tem vprašanju!

Iz sodne dvorane.

Okrajno sodišče ljubljansko.

Obrekljive čevljarice. Nedavno je prišla k Mariji Polaj, prodajalki čevljev, neka zasebnica, Jera Traven po imenu, kupovat par čevljev. Kmalu nato je rekla, da ji manjka trideset kron. Ko so to slišale druge čevljarice, med njimi neka Marija Kos, Terezija Železnikar, Marija Lauter, Anton in Marija Šolar, Ivana Blaž in neki Franc Prešeren, so hitro obdoličili Marijo Polaj in njeno soprodaalko Elizabeto Lederer, da sta ti dve ukradli zasebnici Traven denar. Kakor so izpovedale priče, se je med njimi najbolj odlikovala Marija Kos, ki je med drugim tudi rekla proti Polajevi in Ledererjevi: »Proklete babe, glih vidve ste denar vzele!« — Obtoženke vsa obrekovanja taji. — Sodišče je prisodilo Mariji Kos štiri dni zavora, Tereziji Železnikar, Mariji Lauter, Ivani Blaž in Antonu Šolarju po dva dni zavora, Marijo Šolar in Francu Prešerna pa je oprostil, ker se jima obrekovanje ne more direktno dokazati. Obsojenci so se vsi pritožili.

Vmešavanje v policijske posle. Dne 14. novembra t. l. je bil »Slovenski Narod« zaplenjen. Policijski agent Jožef Gruden je imel tedaj nalogo, pobirati iztise našega lista po

različnih gostilnah in trafikah. Tako je prišel tudi v gostilno k Virantu na Sv. Jakoba trgu in zahteval časopis. Natakarcia Fani Mlakar pa mu je rekla, da sploh ne ve, če je list že kdo prinesel. Gruden potrdi to pod službeno prisego, trdi pa tudi, da je navzoč gost Franc Šešek rekel dekli Ani Slak, naj list skrije. Priča Ana Slak izjavi pod prisego, da ji Šešek tega ni nikdar rekel, da pa je Fani Mlakar list skril pod omaro. Sodišče je Šeška oprostil, Fani Mlakar pa obsojilo na 10 K globe. Pa je gđ. Fani vzlic temu vrlo dekle.

Mlad evet. Anton Mikolič, posestnik v Zelimljah in njegova žena Urša sta včeraj stala pred tukajšnjim okrajnim sodiščem, tožena, da sta obdolžila 14letnega Franca Mavca, da jima je ta kradel butare. Obtoženca pravita, da sta pregledala stopinje, ki so se vtisnile v blato in te so bile popolnoma enake nogi Franca Mavca. Tam pa, kjer so se stopinje začele, so bile butare razmetane. Oče Mavčev pa izpove pod prisego, da takrat, ko se je po navedbi obtoženec nahajal tat na delu, sploh njegov sin ni šel iz hiše. Zagovornik obeh obtoženecv predlaga priče, ki bi dokazale, da je fant tatvini podvržen. Temu se ustreže in priča Friderik Vicenta pove, da mu je nekoč Franc Mavc ukradel srebrno verižico, ki jo je nato prodal. Nadalje izpove priča Janez Podlogar, da je videl Mavca na župniškem zemljišču delati škodo in puliti drevesca. Zastopnik predlaga še nove priče, ki pa niso navzoče in vsled tega se razprava preloži na 22. decembra. Vsekakor bo nadaljevanje razprave zanimivo, ker bode najbrže prišel Franc Mavc na zatožno klop, ne pa prvotna obdolženca.

Zvita tatice. Delavčeva žena Ivana Miklavčič je napravila ovadbo, da so ji bili nedavno na Karlovski cesti v neki prodajalni iz korbe ukradeni trije ducati zaveznice za čevlje. Kmalu nato je že stražnik tatice dobil. Ta je rekla, da se piše Urša Zajc in da je doma s Police pri Višnji Gorici. Nato so jo izpustili, ker je morala stvar priti pred sodišče. Ko se je včeraj vršila tozadavna razprava pred tukajšnjim okrajnim sodiščem, je Ivana Miklavčič spoznala v navzoči Urši Zajc popolnoma drugo osebo, ki ni bila popolnoma nič identična s pravo tatice. Zvita tatice se je namreč poslužila tujega imena, da se je tako izmuzala. Vendar se ji najbrže to ne posreči in bo gotovo kmalu prišla v roko pravice. Urša Zajc je bila seveda, ker ni ničesar zakrivila, takoj oproščena.

Zopet vmešavanje v uradne posle. Dne 14. novembra t. l. je bil zaplenjen tudi »Slovenec«. Policijski agent Jožef Gruden je prišel tega dne

LISTEK.

Na robu prepada.

Povest; spisal F. R.

(Dalje.)

Lizika se je zganila. V hipu ji je bilo jasno, da si mora Julo pridobiti za zaveznico.

Ah, Jula, je vzkliknila, ko bi se posrečilo dobiti dokaze, a prave, resnične dokaze, da ni Svetlin zastrupil moje sestre...

Vašo sestro je zastrupila Elvira, je z nekako srditostjo izjavila Jula. O, če bi bila pri obravnavi Valjavka vse povedala, kar ve, bi bila sodba drugačna! Pa Valjavka je hotela rešiti Elviro in je zato raje pokopala gospoda Svetlina.

Ni mogoče, Jula! Kako hočeš to dokazati?

Ničesar še ne morem dokazati, je dejala Jula. A povejte mi najprej, ali ste vi prijateljica Elvire?

Ne, je rekla Lizika, dasi ji je ta laž težko prišla čez ušnice.

Ali mi hočete pomagati, da rešim gospoda Svetlina in da bo obsojena Elvira.

Če je Elvira kriva, naj bo obsojena, je dihnila Lizika, drhteč po vsem životu že pri misli, da bi utegnila Elviro zadeti kaka neureča.

Jula je stopila tik Lizike in ji je šepetaje rekla:

Valjavka ve celo resnico; samo Valjavka jo ve, pa je neče povedati in razodeti.

Kako pa ti to veš? je vprašala Lizika. Ali ti je kaj zaupala?

Kaj še! Valjavka bo kaj zaupala! Še svojemu sinu ne. Ali jaz imam dobre oči in dober nos.

In kaj si videla?

Dosti! Čim so zaprli gospoda Svetlina, se je Valjavka vsa izpremenila. Postala je silno zamišljena in zbegana in plaha.

To še ni mnogo!

E, ko bi vi Valjavko tako poznali, kakor jaz, bi vedeli, da to že jako mnogo pomeni. Valjavka je trda kakor kraški kamen. A kakšna je šele zdaj od obravnave proti gospodu Svetlinu. Polmrtva je prišla iz Trsta domov. Od tistega dneva se skriva pred ljudmi, za najpotrebnejše se ne zmeni, z nikomur ne govori in hira tako, kakor bi hotela v treh tednih umreti.

To še vedno nič ne dokazuje!

O, to že mnogo dokazuje. To kaže, da ima Valjavka slabo vest. Gotovo je po krivici pričala, da bi obvarovala gospo Elviro. Pa to še ni vse! Skoro vsako noč se splazi iz hiše in gre v klet. Po cele ure sedi tam in govori sama s seboj. Tudi njen sin Matevž je že to enkrat zapazil in je šel za njo, jaz pa sem šla

za obema. Rečem vam, gospodična, Valjavka bo samih skrbi še umrla ali pa zblaznela.

Ali misliš, Jula, da bo mogoče Valjavkini skrivnosti priti na sled?

Upam, je dejala Jula. Vsa vas pravi, da sem jaz zvita za sedem zlodjev. In jaz ne bom nehala, dokler ne izvem, kaj Valjavko tako skrbi. In prepričana sem, da pojde potem lepa in ošabna gospa Elvira v ječo namesto gospoda Svetlina!

Le išči, Jula, in če kaj najdeš, ti dam lepo nagrado.

Ni mi za denar, če sem prav revala, je srdito rekla Jula. Le Elviro hočem zadeti in če mi bodele pomagali, mi ni treba nobene nagrade dati.

Dobro, Jula, je hitela izjaviti Lizika. Obe imava isti namen, delajva skupaj.

Jula — kje se pa klatiš? Ta klic stare Valjavke, ki se je prikazala izza sosedne hiše, je naredil konec pogovoru med Liziko in Julo.

Lizika je pobrala svoje slikarske priprave in se naglo poslovila od Valjavke.

Pojutrišnjem pridem zopet, je rekla Lizika. Tega naznanila se je Valjavka tako ustrašila, da za slovo od Lizike ni mogla ziniti nobene besede.

Pojutrišnjem pride zopet, je skoro jokaje zavdihnila, ko je bila Lizika že davno odšla in težkih ko-

rakov hitela v svojo sobo, kakor bi se morala že zdaj skriti pred tem obiskom.

Prišedši domov, je Lizika naglo spislala kratko pismo na Elviro ter poslala hlapca v sosedno vas, kjer se je bila Elvira zopet nastanila v hiši svoje tržaške sestrice, v hiši, kjer je preživela najslajše ure svojega življenja. Bilo je že temno, ko je dobila Lizikino pisemce.

Ljuba Elvira! Napravive vsaka pol pota. Pričakujem te nocoj točno ob 10. pri kamnolomu. — Lizika.

Še dosti pred določeno uro je bila Elvira pri kamnolomu. Upanje, da izve kaj posebnega od Lizike, jo je gnalo naprej in prišla je skoro do konca pota, ko se je priplazila Lizika.

Molče sta se objeli in poljubili.

Ah, Lizika, ti gotovo nekaj veš, kar meni še ni znano...

Bodi mirna, Elvira, je rekla Lizika, in pojdiva v stran, da bi naju kdo ne videl ali ne slišal.

Sedli sta na skalo, druga tik druge.

Elvira, je prva povzela Lizika, meni se zdi, da Valjavka pri obravnavi ni vsega povedala, kar ve.

To mialim tudi jaz, je odgovorila Elvira. Od obravnave sem je vsa premenjena in boje se, da zblazni...

Ti to že veš? se je začudila Lizika.

(Dalje prihodnjik.)

zvečer med drugim tudi v gostilno pri »Zlati ribi« in zahteval list, katerega je ravno bral trgovski sodelavnik g. Josip C. Gruden stopi k njemu in zahteva list. Gosp. C. pa se je temu uprl, ker, kakor pravi, ni poznal Grudna in ni vedel, da je »Slovenec« konfisciran. Jožef Gruden pa trdi pod službeno prisego, da je takoj, ko je stopil v lokal, povedal, da je list zaplenjen. Na podlagi njegove izpovedi je bil g. Josip C. obsojen v globi 6 K. — Upajmo, da bo Gruden kmalu avanziral.

Bojevita fanta. Dne 1. decembra t. l. so pili v Švigljevi gostilni v Brestu Anton Rozinko, Anton Mihelič, Anton Lužar in Tone Japelj. Ko so bili že vsi malo nadelani, sta se sprla Rozinko in Mihelič, toda Lužar in Japelj sta ju pomirila. Nato so vsi zapustili gostilno. Komaj pa so bili na cesti, že si skočita Rozinko in Mihelič v lase, se vržeta po tleh in valjata. Med tem je Rozinko udaril Miheliča z neko stvarjo po čelu in mu prizadejal 2 cm široko rano, Mihelič ga je pa močno opraskal. Lužar in Japelj ne vesta natanko povedati, kdo je bil hušji, ker je bila tema. Sodišče je prisodilo vsakemu obeh petelinov po dva dni zapora.

Ni kradel. Jakob Južnik, kočar v Vrnjih pri Litiji, je nedavno tega sekal les v gozdu Franca Kebrarja. Tožen je vsled tega radi tatvine. Izgovarja se, da mu je Keber sam dovolil sekati suh les v njegovem gozdu. Zasllišani Franc Keber pravi, da mu je to res dovolil, a že pred tremi leti. Sodišče je bilo mnenja, da je to Kebrovo dovoljenje veljalo tudi po treh letih, ker Keber ni pozneje tega nikdar prekal. Vsled tega je bil Južnik oproščen, prepovedalo se mu je pa nadaljno sekanje lesa v Kebrovem gozdu.

Jezična kmetica. Frančiška Petrič, 57 let stara, omožena kmetica iz Rogatec, je bila tožena zaradi umešavanja v službovanje orožnikovo, ko je ta hotel aretirati njenega sina. Rekla mu je: »Vi nimate pravice, mojega sina sekirajte in fiksirajte!« in ko jo je orožnik vprašal po imenu, je rekla: »Kaj vam mar, naj se pišem, kakor se čem!« Zasllišani orožniški stražmojster vse to potrdi, na kar je bila Frančiška Petrič obsojena na 3 dni zapora, katerega je z malo kislim obrazom takoj nastopila.

Razne stvari.

* Česki jedilni list v parlamentni restavraciji. Dne 13. t. m. se je pojavil na mizah parlamentne restavracije na Dunaju poleg nemškega tudi česki jedilni list. Ko bi Slovani tudi na drugih poljih dosegali uspehe s tako lahkoto in tako brez hrupa. Sicer pa ostane 13. december 1910 za vedno zapisan v zgodovini avstrijskega parlamentarizma kot velepomemben dan.

* »Revolucija« v ubožnici. V neki ubožnici na Angleškem so se te dni ubožci uprli. Niso hoteli jesti ovse- sene kaše in so začeli metati po oskrbnikih nože, vilice, žlice in krožnike. »Revolucija« se je udeležilo 350 mož. Uprava ubožnice je poklicala na pomoč 40 policajev, ki so jih pa »revolucionarji« tudi sprejeli z vili- cami in noži. Slednji se je vendar posrečilo napraviti mir in aretirati 86 najhušjih rebelantov. In tako se je »ovsena revolucija« v ubožnici še dosti hitro končala.

* Zanimiva najdba v starem divanu. Zadnjič je dobil mizar Rösler v Liberu star divan v popravilo. Ko ga razdira mu pade iz njega hranilnična knjižica liberške mestne hranilnice, glaseča se na ime Marije Altmannove, ki je zdaj stara 73 let in stanuje pri svojih sorodnikih v Lincu. Na to knjižico je bilo prvotno vloženih 191 gld., pred 37 leti je bilo dvignjenih 100 gld., ostanek 91 gld. pa je med tem narasel na vsoto 800 K. Knjižico so seveda izročili gospe Altmannovi, ki je mislila, da jo je izgubila. Poštenemu najditelju je gospa darovala 50 K.

* Ehrlichov serum v praških lekarnah. Zadnje sredo so praške lekarnice dobile prve pošiljke Ehrlichovega seruma »Salvarsan«.

Župnik in kuharica pred sodiščem radi umora tete — Slovenke.

V.

Cerkovnik Kovačević je na to nadrobno slikal nemoralno življenje župnika Tomaševića in Antonijeta. Rekel je, da sta živela kakor mož in žena.

L. 1903. sta ga poslala v Zader po babico Luco.

To je pripeljal po noči v Polešnik, a v Zader se je vrnila tudi ponoči. Na povratku mu je rekla: »Bog se jih usmili, kaj delata! To je že drugi otrok.« Na to mu je pripovedovala, da so nekoč v župnišču vrgli že enega Antonijetovega otroka v stranišče.

Takrat, ko je bila babica v Polešniku, je videl v Antonijetini sobi okrvavljeno perilo, zelnato listje in telo deteta. Kasneje so ponoči to telesce zakopali na dvorišču. Mesto, kjer so zakopali dete, je označil sodni komisiji in le-ta je našla na dotičnem prostoru otročje kosti.

Župnik Tomašević je hotel imeti razmerje tudi z mlajšo Antonijetino sestro Marico, ki jo je imenoval »pupico«. Toda Marica ni marala zanj, ter ga je vedno odgnala, kadar se ji je približal s pohotnimi ponudbami.

To je župnika silno jezilo.

Ker je tudi Marico hotel na vsak način imeti, je njega nekoč poslal v Bribir, kjer je baje neki kmetič znal delati »ljubavne leke«. Ta mu je dal stekleničico, v kateri je bila bela tekočina in tri zrna pšenice.

To čarobno tekočino je župnik vlijil v vino, ki ga je pila Marica.

Ko pa jo je na to naskočil, da bi se mu vdala, je ostala prav tako nedostopna njegovim željam, kakor prej.

Župnik je bil vsled tega silno razjarjen in je preklinjal kmetiča, češ, da ga je s svojim »čarobnim lekom« osleparil. Nekoč sta župnik in Antonijeta njega poslala v Zader s tremi recepti. Z vsakim receptom je moral iti v drugo lekarno. Ko je prinesel te tekočine domov, sta jih župnik in Antonijeta zmešala ter jih vlivala v jed Ani Rančigaj. Ko je imela Marica neko ušno bolezen, je rabila kot zdravilo neko tekočino. Ko je Marica ozdravela, sta vzela to tekočino Antonijeta in župnik ter je vlivala v kavo Ani Rančigaj očitno z namenom, da bi jo zastrupila.

Na izvajanja Kovačevića sta župnik in Antonijeta izjavila, da Kovačević laže in da sta popolnoma nedolžna.

Na to je Kovačević vzkliknil: »Če bi bila onadva nedolžna, zakaj bi potem župnik Tomašević meni in moji rodbini dajal denar, meni, ki sem mu ubil — drago tetko!«

Z Kovačevićem so bili zaslišani orožniki, Bjeladinović, Kalajžić, Kraljev in Segvič, ki so bili v Polešniku takrat, ko je bila umorjena Ana Rančigaj. Izpovedali niso ničesar bistvenega.

Priča Kojo Bogunović je izpovedal, da je bil l. 1906. zaprt v isti celici s Kovačevićem in da mu je le-ta pripovedoval, da je ubil Ano Rančigaj po prigovarjanju neke »Tunijete«. Kovačević je takrat tudi rekel, da mu župnik ni prigovarjal, da bi izvršil umor, vendar pa je vedel za vse. Priča ve, da sta Kovačeviću pošiljala pisma v ječo župnik Tomašević in Antonijeta. V enem izmed teh pisem je bilo tudi rečeno, naj molči in da bo dobil lepo vsoto denarja. — Zaslišati bo treba še nad 100 prič.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Risto Pastoslemšek.

Kje naj kupujem dobre ure in zlatnine? Težko je med mnogimi oglasi ur, ki vsi svoje ure hvalijo za najboljše, pogoditi, katere ure so prave. — Priporočati je cenj. bralcem, naj si zastoj dajo priposlati cenovnik svetovnoznane in poštene tvrdke za ure Maks Böhm, Dunaj IV., Margaretenstrasse 27/68. Tam bodo vselej poštene postreženi. Zado- stuje dopisnice s natančnim in raz- ločnim naslovom zgorajzane firme.

Borzna poročila.

Dunaj, 18. decembra. Včerajšnja borza je bila v boljšem razpoloženju kakor petkova, ker so se vesti o cesarjevi bolezni izkazale kot popolnoma neresnične. Nekoliko okoren promet je bil le v internacionalnih papirjih, to pa z ozirom na bližajoči se ultimo. Dobro so se tržile inozemske vrednosti, specialno so turške srečke pridobile 4 K; borza je končala z vztrajno tendenco. Od avstrijskih rent je bila avstrijska zlata renta za 10 vinarjev višja, devize pa so bile slabe.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 17. decembra 1910

Stavljenski papirji.	Dunaj	Blagovi
4% majeva renta	93.65	93.85
4 1/2% srebrna renta	97.55	97.75
4% avstr. krona renta	93.50	93.70
4% ogr.	91.95	92.15
4% kranjsko deželno posojilo	96.—	97.—
4% k. o. čilke dež. banke	94.—	95.—

Srečke.	Dunaj	Blagovi
Srečke iz l. 1880 1/2	227.—	233.—
„ „ „ 1884	326.—	332.—
„ „ „ 1888	160.—	166.—
„ „ „ 1892	301.—	307.—
„ „ „ 1896	293.50	299.50
„ „ „ 1900	258.—	261.—
„ „ „ 1904	538.—	548.—
„ „ „ 1908	539.—	549.—
„ „ „ 1912	96.75	102.75
„ „ „ 1916	97.—	103.—
„ „ „ 1920	67.—	73.—
„ „ „ 1924	46.—	52.—
„ „ „ 1928	262.—	265.—

Valute.	Dunaj	Blagovi
Ljubljanske kreditne banke	470.—	471.—
Avstr. kreditne banke	669.75	670.75
Dunajske banke družbe	555.50	556.50
Južne železnice	118.—	119.—
Državne železnice	749.50	750.50
Alpine-Montan	769.25	770.25
Čilke sladkorne družbe	262.—	267.—
Živnostenske banke	278.—	279.—

Valute.	Dunaj	Blagovi
Cekini	11.37	11.39
Marke	117.52	117.72
Franki	95.15	95.30
Lire	94.90	95.10
Rubli	253.75	254.50

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 17. decembra 1910.

Termin.	Cena
Pšenica za april 1911	za 50 kg 10.88
„ „ oktober 1911	za 50 kg 10.60
Rž za april 1911	za 50 kg 7.80
Koruzi za maj 1911	za 50 kg 5.60
Oves za april 1911	za 50 kg 8.31

Effektiv.

5 vin. cenije.

Anton Šarc

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 5,
na voglu Ljubljane ulice (nasproti glavni pošti)

pristne švicarske vezenine

najcenejši nakup 182

oprem za neveste.

Danes, dne 18. t. m. dopoldne je
trgovina odprta.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Prvi
slovenski
izpiski
oplik in strokovnjak
Dragotin Jurman
Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Vsem cenjenim bralcem priporočamo

najtopleje znano tkalico za pisano in plat-
neno blago Bratje Krejcar, Dobruška, šte-
vilka 9213, Češko. Predno sploh kaj naro-
čite zahtevajte bogate zbirke imenovane
firme, ki se Vam dopoljujejo zastoj in po-
štne prosto. Vsakdo se prepričaj in po-
izkusi. 167

Ceniki s koledarjem zastoj
in poštnine prosti. 1045

Pozor!

Kdor želi imeti
dobro uro, naj
zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so naj-
bolj trpežne in
natančne, dobe se
pri

Fr. Cudnu

urarju in trgovcu v Ljubljani.

Delničar in zastopnik
švicarskih tovarov „Union“ v Bici in Genovi.

Uhani, prstani, briljanti.
Svetovno znane najfinejše blago
po najnižjih cenah.

Orodje za domačo uporabo.

Kladivo, klešče,
dileto, sveder in
zavijač,

zajamčeno dobre kakovosti

v lepi skrinjici, ki je pripravna za obe-
siti na steno, pošilja proti povzetju za
2 K 80 v

F. Vajdšek, izdelovalec orodja,
Břevnov pri Pragi. 274

Varstvena znamka:
Sidro. 179

Liniment. Capsici comp.
Nadomestilo za
PAIN-EXPELLER s sidrom

priznana izborna, bolečine tolažeče in
odvajalno mazilo ob prehlajenju itd. po
80 h, K 1-40 in 2— se dobiva v vseh
lekarnah. Pri nakupu tega splošno
priljubljenega domačega zdravila
naj se jem jejo le originalne stekle-
nice v škatljicah z našo varstveno
znamko „sidrom“, potem je vsakdo
prepričan, da je dobil originalni
izdelek.

Dr. Richterjeva lekarna
pri „Zlatem levu“
v Pragi, Eliška t. 5. nava.

Za
Požič in novo leto
priporoča
drogerija
Anton Kanc
Ljubljana, Židovska ulica št. 1
največjo zalogo najfinejših
parfumov in mil ter toa-
letnih predmetov tuzemskih
in inozemskih tvrdk.

Fotografski aparati
in vse potrebščine itd.
1046

**Vsaka ura
8 dni na poizkušnjo.**

**Budilka s stolpnim
zvonom**
z bitjem.

Kakovost I. vrste, 3 utiči, bje cele in pol ure, budi z močnim stolpnim zvoncem steklen kazalnik, lepo poliran okrogel okvir, 30 cm premera. K 6—
z svetlečim se kaz. 6-50
okrogla ura, 8 dni 6—
lodo 6—

Neugajajoče se v 8 dneh franco in nepoškodovano vzame nazaj in denar takoj vrne. 3 leta pisane garancije.

Prva in največja zaloga ur

Maks Böhnel, Dunaj IV., Margaretenstr. 27 68.

Zahtevajte moj veliki cenovnik s čez 5000 slikami, ki ga dobi vsako franko in zastoj.

101

Ker smo svojo veliko, novo tovarno opre-
mili z najnovejšimi stroji, dobavljamo
posebno lahko v priznani najboljši izvedbi

parilnike za klajo
transportable štedilnike s kotli
sirove ali emailirane, 216

**slamoreznice, reporeznice
stroje — drobilnike
sesalke za gnojnico**

kakor vse druge poljedelske stroje v
najnovejši in najboljši konstrukciji.

Ph. Mayfarth & Co.
Dunaj II., Taborstrasse 17.

Zahtevajte obsežne cenike
zastoj in pošt. prosto.

**Zastopniki in raz-
prodajalci se iščejo**

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“
registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Uradni prostori: Šelenburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga
po 4 1/2%; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči
račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na
najrazličnejše načine. — **Navotam menjalnice:** zamenja tuj denar,
prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko.
— **Ekontpita** trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic,
dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

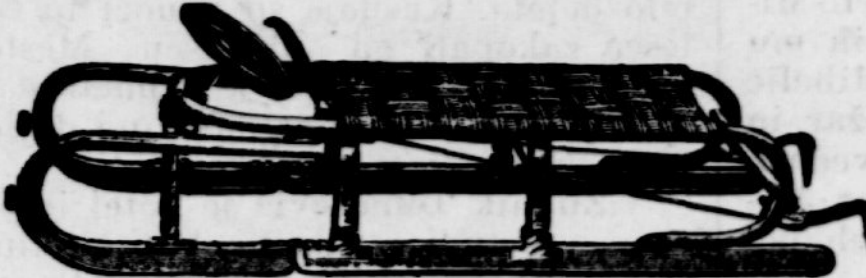
Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pisмено v zadrugi
pisarni.

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

10

Izredno velika zaloga.

**Najboljše sanke,
bobsleighe, smuči**
i t. d. 254

dobavlja specialna tovarna za zimsko-športne potrebitine

Val. Jadrnička sin. Freistadt S. N., Moravsko.

Največja tovarna te vrste na kontinentu. Zahtevajte zastoj najnovejši cenik št. 21.

Noben Slovenec, ki pride na Reko
ne sme iti v drug hotel nego v slovanski

GRAND HOTEL BONAVIA.

Vodita ga vrla Hrvata gg. Niko in Teodor Mateljan in ima
izvrstno kuhinjo, izborna vino, ter vrlo dobro pivo, poleg tega pa
56 zračnih in v vsakem pogledu čistih mebliranih tujskih sob. —
Hotel stoji v mirnem kraju Reke, blizu parobrod. postaj in kolodvora.

112

Drože (kvas)
iz tovarne

vinskega cveta in drož

v Račjem (Štajersko) 249

priporočamo vsakemu, ker so obče kot najboljše in najtrpežnejše znane.

Priporoča se

M. Kristofič-Bučar
Starl trg št. 28, Ljubljana, nasproti Zalaznika.

Zadnja moda
zgornja
spodnja

BLUZE KRILA

FINE KOSTIME — NOČNE HALJE
na novo vpeljane, krasne

VRHNE JOPE — PLAŠČI — Pelerine
v vsakem blagu, barvi in fazoni, tudi po meri.

Oblekice — PLAŠČKI — Pelerince
in krstna oprava.

Perilo, predpasniki, moderci, otroški klobučki, kapice
in vsako drugo modno in drobno blago iz solidnih tovarov
po najnižji ceni.

Pošiljam na izbiro tudi po pošti.

Zelo cen!

102

Ustanovljeno 1853.

G. Topham & Co.
družba z omej. zavezo

tvornica za stroje in
železolivnica

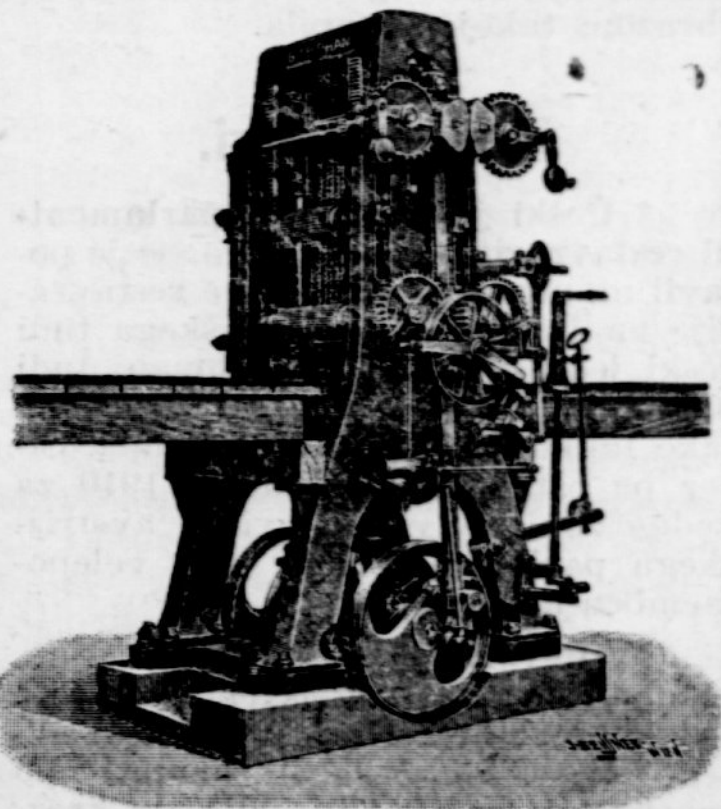
Dunaj XI., Gudrunstr. 159

grado za specialiteto:

polne jarme vseh vrst za parne
in vodne žage,
vse stroje za obdelovanje
lesa: krožne žage, trakovne žage
stroje za oblanje, stroje za skob-
ljenje (Fräsmaschine), stroje za
luščenje furnirja, stroje za upognjeno pohištvo, stroje za sodarje, transmisije.

Prospekti, proračuni stroškov obisk inženirja zastoj.

192

Član dunajskih in berlinskih pre-
voznikov pohištva. — Sprejema vse
v spedicijo spadajoče prevoznine iz
vseh in v vse kraje, po najnižjih
tarifih. — Prevaža pohištvo v novih
patentovanih pohištvenih vozeh na
vse kraje, tudi v inozemstvo. . .

Spedicijsko podjetje
Bavarski dvor **JOS. ŠKERLJ** v Ljubljani Bavarski dvor
Ustanovljeno leta 1908 Ustanovljeno leta 1908

Sprejema na zalogo razno blago, po-
hištvo itd. Krasna, suha in čista skladišča so na razpolago. — Nabiralni
promet Dunaj-Ljubljana in obratno
zastopan v vseh večjih mestih. Moj
zastopnik na Dunaju je **Karl Lawl**,
spediter, Dunaj I., Schulhof šte. 6.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekture in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnimi obratom za
stavbena in fina dela; opekarne s strojnimi obratom v Kozovah in na Vlohu; kamnelomi v Podpečih in v Opatiji.

Telefon šte. 16. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste. 163 Telefon šte. 16.